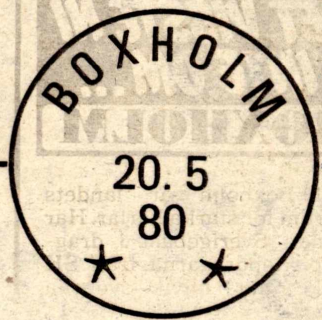

Sverige runt med "Linje Sting"

□□□ Boxholm i Östergötland har anor sedan 1600-talet. Boxholms bruk, står med sina 1 100 anställda för 90 procent av alla industrijobb. Det finns 2 300 arbetsplatser i kommunen som är näst störste arbetsgivare med 350 anställda. Sedan kommer Tandteknikertjänst med 65 anställda.

□ Folkmängd: 5 858.
□ Politisk sammansättning: s 23, m 4, c 10, fp 2, vpk 2.
□ Landyta: 528 kvadratkilometer.

RESA MOT SNÖN

Camilla
Lundberg

□□□ FÖGA ANADE VI att vi reste mot vintern när vi lämnade morgonsoliga Hyltebruk. Och hade vi inte varit så tidigt ute, hade vi kanske kunnat göra fynd i näraliggande Smålandsstenar. Här annonserades "Smålands grymmaste färg-TV-plundring". Ett kondis mitt emot med skylten "Håll struten" hade dock öppnat för "Linje Stings" behov av resebullar. Efter att ha passerat det musikaliska Gislaved tog vänliga naturscenerier vid längs Nissastigen. Dunne Mosse blev vår sista skymt av försommarlandskapet denna dag.

□□□ I JÖNKÖPING BJÖD vi Expressen, Jönköping, på Smålandsstenarbullarna och förberedde vårt avsked från Småland. Men Vätternutsikten var inte riktigt i form för att bjuda ett värdigt farväl — det hade mulnat betänkligt.

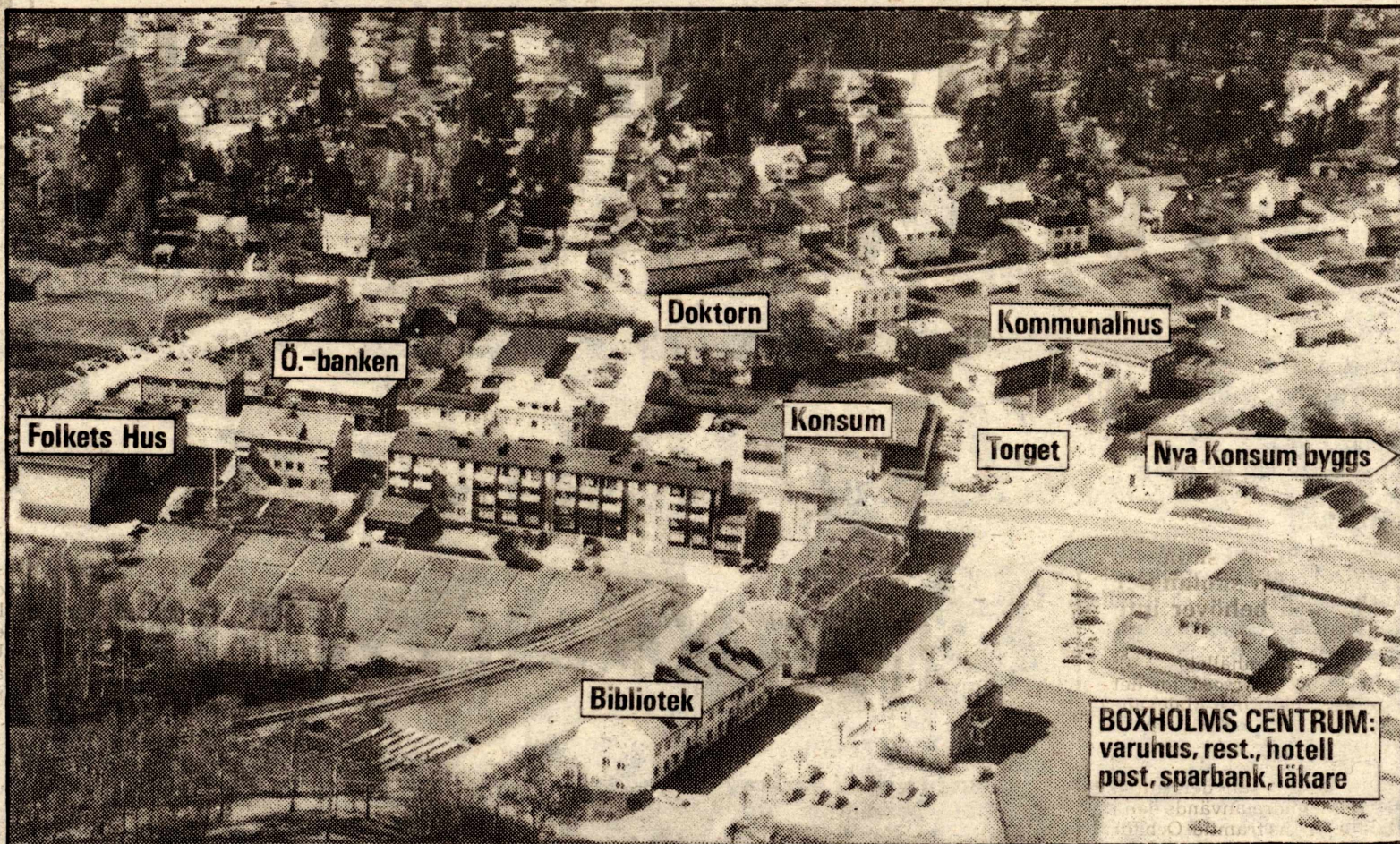
Precis vid Gripenbergs magnifika träslott från 1600-talet hände det. Små äckliga snöflingor kletade sig på bussfönstren och utanför hade alla kossorna tryckt ihop sig i ett hörn av hagen. När vi anlände Tranås hade de nyutslagna alléträden längs Storgatan redan hunnit vitna.

□□□ GRÄNSÖVERSKRIDANDET till Östergötland längs fagra sjön Sommen innebar att tungrots-r:n upphörde. Men inte snön.

Ännu när detta skrivs — en sen majkväll — råder tomtväder i Boxholm. 21,6 mil tog det oss att komma hit.

"Linje Sting" på besök hos polisen. Här rådde en stilla frid. Men Lennart Johansson och Ingemar Gustafson tog inte illa upp när vi överlämnade några små presenter.

Så här bor du egentligen, Svensson! Flygbilden över Boxholms brukssamhälle i södra Östergötland visar hur den statistiske medelsvensken bor — i en tätort med cirka 4 500 innevånare (Boxholm har 4 700). Där finns köpcentrum, där finns banken, apoteket, Konsumaffären, läkarstationen med mera — bara Systembolaget fattas. De affärerna sköter Pressbyrån om...

BOXHOLM ÄR ETT MEDEL-SVERIGE!

Av TORD ANDERSSON

■ ■ ■ BOXHOLM (Expressen). Boxholm — här har ni Svenssons verkliga Medelsverige!

"Typiskt svenskt", säger bilisten som rullar igenom det vackra landskapet med skog, åker och sjö i en mjuk blandning.

"Typiskt brukssamhälle", säger man, när man kommer in i tätorten, där egna hem och hyreshus brer ut sig kring ortens nya köpcentrum och stora parkeringsplats.

Men det finns kalla siffror på att svensken är här, kan ett samhälle knappast bli.

• Boxholm ligger "rätt" i Sverige.

• Största delen av landets yta ligger på en höjd mellan 100 och 200 meter över havet. Boxholms höjd varierar mellan 120 och 150 meter.

• Boxholm är inte Sveriges geografiska centrum. Men drar man en linje från väst till östkusten genom Boxholm, finner man, att det bor lika mycket folk norr som söder om en sådan befolkningslinje.

• Boxholm har bra kommunikationer. Liksom större delen av Sverige. Medelbra riksmässigt sett med läge vid stambanan.

• Svenskarna lever i tätort. Men än två tredjedelar bor i samhällen som har mer än 200 innevånare. Genomsnittssiffran för svenska tätorter är cirka 4 500 innevånare.

Boxholm har 4 700 som bor i

tätorten, medan cirka 850 bor i glesbygd.

80 procent av kommunens innevånare bor inne i det stora samhället. Det är en medelsiffra för riket.

• Låter man fjällens ödemark och storstäderna ta ut varandra så visar det sig att vi är ungefär 40 svenskar på varje kvadratkilometer.

Räknar man enbart med gamla Boxholms kommun (111 kvadratkilometer före sammanslagningarna 1971) bodde här 38 innevånare per kvadratkilometer.

Sverige är fortfarande småbrukarland. Boxholm ligger i övergången mellan Östergötlands storgårdar och Smålands skogsland. Här växlar ägarebilden till ett riksgenomsnitt: bologsskogen, godsskog och söderut många småbrukare.

• Näringslivet domineras av Boxholms bruk. Men bruket är av gamla sorten som inte bara sysslar med järn utan också med skogsbruk, sågverk, snickerier, lantbruk och har därtill ett mejeri. Lägg därtill småindustrierna så finner vi nästan hela svenska näringslivet representerat här.

• Var femte innevånare i en tätort skall statistiskt sett, jobba i industri. Boxholms bruk sysselsätter 1 100 av kommunens 5 858 innevånare.

• Våren kommer i rätt tid till Boxholm: I Skåne har man 250 växtdygn. Luleå i norr har 160 medan Boxholm har genomsnittsräkts medelsiffra, 210.

• Det regnar normalt i Boxholm. Nära 550 millimeter om året. Normala rikssiffror ligger mellan 550 och 600 millimeter.

Tacka Harald för musiken

Av TORD ANDERSSON

■ ■ ■ BOXHOLM (Expressen). Musikkår, ungdomsorkester, storband, brassband, stråkensemble, popgrupp — visst har Boxholm ett ovanligt fint utvecklat musikliv.

Mitt i allt väljudet finns Harald Nilsson, 56, byggmästare.

Han är den som ser till att musiken lever vidare: i 24 år har han grejat pengar så att ungdomsmusikkåren kan bestå.

Så länge har han varit ordförande för ungdomsgruppen som har medlemmar mellan 10 och 30 år.

— Jag tycker det är skojigt att jobba med ungdomar. Musiken har alltid varit mitt liv. Kan man kombinera de båda intressena så kan man försöka göra en social insats av det, säger Harald.

Han är född med musik: far och mor spelade en gång i egen dansorkester. Själv slog Harald först bastrumma och blåste sedan bastuba i den stora musikkåren.

Nu nör sig Harald med att spela dragospel ihop med några jämnåriga.

— Musiken i Boxholm i dag har nu blivit en angelägenhet för oss alla i samhället, säger Harald.

Som ordförande i musiknämnden har han motionerat om att få en kommunal musikskola. En sådan fungerar förstås fint numera.

— Vi ha krigat i musikskolan för att få något i samhället också, säger han. I fjol gav ungdomsorkestern 26 konserter.

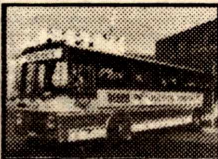
50 ungdomar spelar nu i orkestern. De får tillhoppa 1 000 kronor när de räkar gästspela någonstans.

Just nu är Harald Nilsson en av fem sex man som med egna händer bygger om en möteslokal i Folkets hus för att ungdomarna skall ha någonstans att träffas.

Tala om en verklig eldsjäl!

Harald Nilsson är Boxholms verkliga eldsjäl. I 24 år har han ordnat fram pengar till ungdomsmusikkåren. — Musiken är mitt liv, säger Harald.

BARNEN RÄDDAR SKOLAN ÅT BYN

Av PIA NORDSTRÖM

■■■ MALEXANDER (Expressen). Heidi, 4, Agneta, 5, Stefan, 6, Jenny, 6, Helene, 7, och Linda, 6.

Det är barnen som räddar skolan åt byn Malexander.

De går i integrerad förskola — i vanliga skolan.

På så sätt får skolan fler "elever" och behöver inte läggas ned.

Skolan mitt i samhället.

Det är ett honnörsord, för det mesta: Men inte i byn Malexander, 26 kilometer från Boxholm.

Där är det rena rama verkligheten.

För det första står den mitt i byn. För det andra används den i kampen för byns framtid. Och för det tredje går barnen i skolan ut i byn och jobbar för att påverka samhället runt omkring dem.

Barnen i Malexander är egentligen för få för att få ha en egen skola. Bara sex på lågstadiet. Två i ettan, tre i tvåan och en i trean.

Det hade räckt om skolan legat långt upp i norr, milvis från närmaste tätort. Men nu är det bara 26 kilometer till Boxholm.

Förskola

Därför har man startat förskola — inne i vanliga skolan.

Tidigare åkte barnen till förskola i Boxholm — om de hade möjlighet.

Hade de inte det fick de stanna hemma. Samtidigt som ett klassrum stod tomt på skolan.

Det tomma klassrummet var ett minne från tiden då barnen var fler i byn.

Nu ha Malexander-barnen förskola i det klassrummet i stället. Och i och med att den verksamheten är integrerad i skolan — de har vissa lektioner tillsammans med klasserna och de äldre eleverna turas om att gå till förskolan och hjälpa småbarnen — så kan förskolebarnen räknas som elevunderlag och rädda skolan åt byn.

Och det är inte minst viktigt för

Sex barn i sex bänkar. Det är hela lågstadiet i Malexander. Hade det inte varit för småbarnen i förskolan hade byn inte fått behålla sin skola. Foto: JAN HOLMLUND

byns kampgrupp, "Rädda Malexander-kommittén". Den jobbar för att locka fler invånare till Malexander.

Ett av deras främsta lockvapen är just att den lilla byn har en egen skola.

Skolbarnen deltar också i jobbet för byn — på skoltid.

Förra året dokumenterade de en bit av byns historia genom att

intervjua byns äldsta invånare om dera skoltid. De intervjuerna finns nu prydligt utskrivna i pärmarna i skolan och bjuder på spännande läsning.

Eller vad sägs om att både flickor och pojkar tränade sig att skjuta med gevär av trä i Malexander i början av seklet? Under lärarens övervakning fick de latsasskjuta på förbipasserande.

Samma dag Expressen besökte skolan där barnen ute och intervjuade byninvånarna om vad de tyckte om mackens service och tider. Det gjorde de enligt en enkät de själva skrivit ihop på skolan och testat hemma på föräldrarna.

Och något latsasjobb var det inte fråga om. Det var ett beställningsjobb från mackägaren själv.

ERNST, 82 — PARKGUBBE

■■■ BOXHOLM (Expressen). Ernst Holmberg är 82 år och en riktig folkparkgubbe.

I 45 år slet han med Boxholms folkpark. Han var med och byggde dansbanan, skjutbanan och scenen. Han planterade violer, kastade ut fyllerister, hälsade artister välkomna, räknade pengar i sena sommarnätter.

Ett slog på 30-talet gick parken i Boxholm med vinst — under den värsta arbetslösheten.

— Är det inte underligt, säger Ernst. Sedan, när folk fick pengar att röra sig med, började folkparken gå dåligt. Vi strå i en osannolikt vacker ursvensk folkpark. Snön dalar över nyutslagna björkar. Allt är nymålat allt är fräscht men allt är tillbommat.

Folkparken i Boxholm finns inte längre. Vi står i världens kanske vackraste folkpark. Men den finns inte.

Det är för sorgligt.

Jag försöker egga parkgubben Ernst att säga något riktigt arg-sint om kommunalpolitiken som låter denna vackra folkpark dö utan att lägga två strån i kors.

Men Ernst låter sig inte eggas.

— Jag gråter inte över folkparkens död. Skiter folk i folkparken kan vi väl inte kasta parken efter dem.

Teaterhuset i Boxholms Folkets park är en klenod. Det är en liten fyrkantig kåk med avrundat

tak. På ena långsidan finns en ridå, framför ridån finns en plattform. Teaterpubliken satt på baken under bar himmel.

På denna plattform har Pauline Brunius spelat den stora världsdramatiken, har Kalle Kinch spelat "Ökensången", har Inga-Lill Söderman spelat "Annie get your gun".

Ernst beklagade en gång Pauline Brunius att teatern saknade tak.

— Det skall ni inte vara ledsen för, Dramatenchefen. Det finns ingen teater som är så underbar som den taklösa i Boxholms Folkets park.

Folkets park startades av arbetarrörelsen. Marken fick man först hyra och sedan köpa av Boxholms bruk med löfte att inte framföra hetsande eller oanständigt tal.

På 60-talet överlät fackföreningen parken — med en suck av lättnad — till Boxholms kommun.

Kunde inte kommunen lägga sina kulturpengar i parken, föreslår jag. Folkparken skall väl inte behöva bära sig. Ingen annan kultur bär sig i detta land.

Men Ernst, före detta parkgubbe är inte intresserad.

— Låt parken ligga där och sova sin törnrosasömn. Kanske svänger pendeln tillbaka en gång. Då är det bara att sparka igång hela butiken på nytt.

Ernst Holmberg, 82, framför den unika teatern han själv var med och byggde på 20-talet. Foto: JAN HOLMLUND

DET VISSTE NI INTE OM... BOXHOLM

□□□ Boxholm är landets centrum för starka karlar. Här är man Sverigebäst i dragkamp. Repdragarna från SK Björke har blivit svenska mästare, har tävlat i EM och VM. Ett tag hade Boxholm också ett kvinnligt dragkampslag, en kvinnlig polis fungerade som coach.

★ ★ ★

□□□ Det finns förstås en polis i Boxholm. Han heter Stig Adebratt. Han är mer eller mindre professionell entomolog (så kallas den som studerar insekternas beteenden). Stig Adebratt har samlat insekter i 25 år och hans samling omfattar 25 000! Han är medlem i Entomologiska föreningen vid universitetet i Lund och Uppsala. I bland reser han ända till Rumänien och Albanien för att göra fynd.

★ ★ ★

□□□ Det är med tänder det händer i Boxholm. Här görs allt som tänkas kan för tänder — i guld, plast, porslin, metall. TT — Tandteknikertjänst är med sina 65 anställda störst arbetsgivare i Boxholm — näst bruket och kommunen, förstås. Dessutom åker hundratals tandtekniker till Boxholm för att vidareutbilda sig.

★ ★ ★

□□□ Boxholm har Sveriges enda kvinnliga "industriragare" — lokaliseringsexperten May-Britt Flärd, bosatt i Linköping. Hon har skrivit en avhandling i ämnet "hur man marknadsför Boxholm".

I DAG ÄR VI I ULRICE- HAMN

□□□ Stora Torget i Ulricehamn, det är "Linje Stings" adress sedan klockan 13 i dag. Dit är Du varmt välkommen.

Lika välkommen med tips och uppslag — eller kanske bara för en kort pratstund — är Du i Åmål i morgon. Klockan 13 anländer Expressens rullande redaktion till Stora Torget i den dalsländska metropolen.

Vi hoppas Du hör av Dig om Du har något på hjärtat!

Sverige runt med "Linje Sting"

Skapar konst av järnbrukets spill

Boxholmskonstnären Eskil Nordell gör konst av järnbrukets spill. Hans största martinverk, "rytmisk dröm", hänger i en av ortens grundskolor — starkt och barnvänligt.

Foto: PER KAGRELL

Tomma lägenheter problem för bostadsföretaget

BOXHOLM (Expressen). Kommunala bostadsföretaget Boxholmshus höll ordinarie bolagsstämma på tisdagen.

Bokslutet visade 616 000 kronor i årsförlust på outhyrda lägenheter. Det betyder nästan en tusenlapp i underskott på var och en av de 653 hyreslägenheter som det kommunala bostadsföretaget förvaltar.

Boxholm tillhör de många kommuner landet runt som fort-

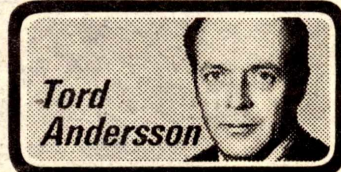
farande kämpar med tomma lägenheter och illustrerar att allt tal om en ny bostadsbrist är starkt överdriven.

Boxholm har inte byggt en enda hyreslägenhet sedan 1972. Ändå har 5–10 procent av hyresbostäderna stått tomma. I dag är 39 av 653 lägenheter outhyrda. Det kommunala bostadsföretaget skulle för länge sedan varit konkursmässigt om staten inte trätt in med hyres-

förlustlån som efter hand nu avskrivs och betalas med skattepengar.

Några nya hyreshus byggs fortfarande ståtomma, fastslår kommunalrådet Svante Larsson (s). I stället har kommunen medverkat till gruppbyggda småhus som kunnat byggas långt under det statliga lånetaket till priser mellan 263 000 och 293 000 kronor.

BOXHOLM DRABBAS AV STÅLKRISEN

BOXHOLM (Expressen). Nu har strålkrisen på allvar nått Boxholm. Oron är påtaglig både bland kommunens ansvariga och jobbarna på det gamla järnbruket.

Är det början till slutet för bruket — och därmed hela samhället — när koncernledningen uppe i Hudiksvall (Iggesund) tillsynes omotiverat byter 30 000 hektar högproduktiv Östgötaskog mot 12 000 hektar mycket sämre skog i Gästrikland?

Det är den tilltänkta affären med domänverket som nu satt ryktena i svallning bland alla anställda i Boxholms bruk.

Den lönsamma träslidan har varit bra skyddsbarriär för bruket. Det har varit svårt för ett renodlat järnbruk att köpa upp och sedan lägga ner oss, menar stålfolket. Nu tappar vi det skyddet. Nu blir vi sårbara...

Boxholm är ännu ett gammaldags bruk, det enda i Sverige som ännu har både skogsmark, träförädling, driver lantbruk med kreatur och har eget mejeri. Går skogsköpet i lås får 300 träarbetare vid bruket i stället domänverket som arbetsgivare.

Inte rationell

Brukets egna martinugn har stängt. Den andra får av miljöskäl drivas högst två år till och då försvinner ytterligare jobb...

Och den stängs troligen tidigare än så:

— Det kan bli snart — gjutningen är inte rationell för oss, säger bruksdisponent Stig Tillmar. Vi köper redan nu mer än 80 procent av vårt råstål från SSAB i Luleå. Vi kan köpa resten också.

Boxholms bruk har inte för många stålverk, säger disponent Tillmar. Men det blir inte Boxholm som får lämna den!

Han och bruket har goda vapen att slåss med i striden att överleva.

Vi har Europas och ett av hela världens modernaste finvalsverk och vi satsar 20 miljoner på att rusta upp mediumvalsverket. Dessutom har vi en skicklig och solidarisk stab anställda.

Rekordsiffror

Stålsidan svarar för 70 procent av brukets produktion. Men alla grenarna går med vinst. Fjölåret visade rekordsiffror i bokslutet.

Det är skogsaffären som skapar oron — i Boxholm tar man den fjärrstyrda koncernledningens motiv som "rena dimridåer". Platschefen lättar inte på slöjorna, men avslöjar att han inte helt delar bolagsledningens intressen i denna fråga:

— Vi kan ha speciella synpunkter på den här affären i Boxholm, säger direktör Tillmar.

Ingen i Boxholm oroar sig för domänverket om ny arbetsgivare — "de tar säkert sitt ansvar".

Men ingen förstår varför cheferna i Iggesund rakar Boxholm rent på all skog för att lägga ytterligare norrlandsskog till Iggesunds redan förut väldiga domäner där. Affären verkar skum.

Det skulle aldrig hänt på Carl Tryggers (forna styrelseordföranden) tid, säger boxholmarna.

Flour Village Band i TV — då stannar Mjölby och Boxholm

BOXHOLM (Expressen). På fredag, klockan 17.55, spelar Flour Village Band i "Diskoteket" i TV 2.

Då avstannar all verksamhet i Boxholm och Mjölby-folket sätter sig framför TV-apparaterna.

Flour Village Band består nämligen av sex 18-åriga söner av Boxholm och Mjölby.

Alla vet att grabbarna varit i Malmö och gjort TV. Alla undrar nu — hur skall det gå?

Grabbarna själva som redan sett inspelningen på tape vet: det har gått bra.

Skall nu livet förändra sig för dessa sex stolta östgötasöner efter fredag klockan 17.55?

Nix. Flour Village Band (Mjölby By Band) säger till Expressen att så enkelt fungerar inte musikbranschen nu för tiden.

Joachim Hermelin, gitarr, Lars Thorberg, trummor, Magnus Libert, slagverk, Magnus Ekholm, bas, Steve Krantz, gitarr och Anders Johansson spelar funkbass, säger de.

Det innebär att de försöker vidga discomusiken, att ge den ett nytt lyft.

Bandet startade så sent som i julas och alla killarna kommer ur den enorma musikverksamhet som utvecklas i Boxholm.

Alla utom Anders går på gymnasium.

Man spelar på diskotek i bygden och på skoldans. Gaget är

Fyra sjättedelar av Flour Village Band — från vänster Magnus Libert, Joachim Hermelin, Magnus Ekholm och Lars Thorberg.

Foto: PER KAGRELL

1 500–2 000 kronor och varje krona går till att betala den kompletta förstärkar- och instrumentanläggningen.

Den kostar 50 000 kronor.

Alltså: Sex pojkar kring 18 år från Boxholm och Mjölby har lånat ihop 50 000 kronor för att

kunna odla sin musik.

Nu gäller det att spela ihop de där tusenlapparna illa fort.

Undra på att grabbarna, liksom hela Boxholm och hela Mjölby, är en aning spända inför fredagens TV-framträdande.

NÅGOT FÖR HANDLARE ATT BITA I !!

Besök
VÅRMÄSSAN

Torsd. 22/5 16–21

Fred. 23/5 från 10 — till
så länge Du vill.

Välkomna!

K.E. SAMUELSSON

Jönköpingsvägen
NÄSSJÖ
Tel. 0380/180 90

DIN

KIAB

GROSSIST